

ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ' ΤΑΞΗΣ
ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΕΜΠΤΗ 23 ΜΑΪΟΥ 2002
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ:
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

- A.** Ο αρθρογράφος επισημαίνει τις αλλαγές που επέφερε στη ζωή των σύγχρονων δυτικών ανθρώπων η εξέλιξη των βιοϊατρικών επιστημών. Χαρακτηριστικά αντιμετωπίστηκαν πολλά προβλήματα που σχετίζονται με την τεκνοποίηση, τη θεραπεία ασθενειών και το πρόβλημα του υποσιτισμού, ωστόσο ο προβληματισμός για τους κινδύνους που απορρέουν από την κλωνοποίηση ανθρώπινων όντων είναι έντονος και αναφέρεται στη μορφή ζωής, η οποία θα προέκυπτε από το ον που θα εξασφάλιζε την αθανασία. Βέβαια σκοπιμότερο, θα ήταν να επιδιωχθεί η εφαρμογή των επιστημονικών γνώσεων προς την κατεύθυνση της βελτίωσης των συνθηκών ζωής των ανθρώπων. Η γνώση επομένως μοιάζει με περιπέτεια προς το άγνωστο, στην οποία οι συμμετέχοντες είναι ανάγκη να έχουν γνώσεις αλλά και ηθικά ερείσματα, ώστε να επιλεγεί ως προορισμός η ανθρώπινη ευημερία.
- B1.** Η κλωνοποίηση ως σύγχρονη τεχνική παρέμβαση στην αναπαραγωγή της ανθρώπινης ζωής ενισχυμένη έναν κίνδυνο, αυτόν της δημιουργίας πανομοιοτήτων ανθρώπινων όντων με προκαθορισμένα γενετικά χαρακτηριστικά, βάσει των οποίων αυτά τα όντα θα είναι προσηλωμένα για εκμετάλλευση από άλλα όντα που τα δημιούργησαν για αυτό ακριβώς το σκοπό. Κατ' αυτόν τον τρόπο δεν αποκλείεται η δημιουργία όντων με χαμηλό δείκτη νοημοσύνης, που θα τα καθιστούν πειθήνια όργανα ή απλώς ανταλλακτικά ανθρώπινων οργάνων.
- B2.** Στην πρώτη παράγραφο του κειμένου ο συγγραφέας ακολουθεί την παραγωγική συλλογιστική πορεία, καθώς εφαρμόζεται από μια γενική τοποθέτηση, για να καταλήξει σε ειδικότερες και πιο συγκεκριμένες διαπιστώσεις. Πιο συγκεκριμένα αναφέρει πως «ο εικοστός αιώνας έχει χαρακτηριστεί ως αιώνας των μεγαλύτερων και σημαντικότερων κοινωνικοοικονομικών αλλαγών» και στη συνέχεια συγκεκριμενοποιεί αυτές τις αλλαγές εντοπίζοντας τις στο χώρο των βιοϊατρικών επιστημών και αναφέροντας τη συντελούμενη «έκρηξη γνώσης στους τομείς της Μοριακής Βιολογίας και της Γενετικής».
- B3.** Ενδεικτικά αναφέρονται οι εξής ειδικοί - επιστημονικοί όροι:
1. «χαρτογράφηση του ανθρώπινου γονιδιώματος»
 2. «γενετικά τροποποιημένοι οργανισμοί»
 3. «Μοριακή Βιολογία»
 4. «Γενετική» «Μοριακοί μηχανισμοί»
- B4.** Ως εκφράσεις μεταφορικού λόγου μπορούν να θεωρηθούν:

- «Η μοριακή Βιολογία και η Γενετική έχουν ανοίξει νέους ορίζοντες στη μελέτη και κατανόηση της λειτουργίας του ανθρώπινου οργανισμού».
- «Οι ταξιδιώτες πρέπει να είναι εφοδιασμένοι με υπομονή, με περίσσεια γνώση, με αμφισβήτηση, αλλά προπαντός με ηθική δεοντολογία».
- «Η Πολιτεία πρέπει να αξιολογεί τους καρπούς και τις εμπειρίες τέτοιων εγχειρημάτων».

Ως εκφράσεις εικονοπλαστικού λόγου μπορούν να θεωρηθούν:

- «Το ταξίδι, το οποίο ξεκίνησε πριν από λίγα σχετικά χρόνια στον άγνωστο και μαγευτικό κόσμο των βιολογικών νοημάτων της ζωής».
- «Θα διαλευκανθούν πλήρως οι μοριακοί μηχανισμοί που διέπουν τη ζωή και το θάνατο».
- «Αποτελεί προσωπική εκτίμηση ότι είναι προτιμότερο να στοχεύεται η ανεύρεση τρόπων βελτίωσης της ποιότητας της καθημερινής ζωής παρά τα επικίνδυνα ταξίδια σε γνώσιμα την ανθρώπινη υφαισθητικότητα».

Ο μεταφορικός και εικονοπλαστικός λόγος καθιστούν το κείμενο ιδιαίτερα παραστατικό, εναργές και επομένως προσληψίμο και κατανοητό στον αναγνώστη. Διεγείρουν το συναισθηματικό κόσμο του δέκτη - πιο συγκεκριμένα, στο κείμενο στοχεύεται η προκλήση του θαυμασμού για τα επιτεύγματα της επιστήμης, αλλά και της ανησυχίας και της αγωνίας των σύγχρονων ανθρώπων έναντι των κινδύνων που απορρέουν από την εφαρμογή και τις εξελίξεις των σύγχρονων επιστημονικών ανακαλύψεων.

Γ. ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παγκόσμια επιστημονική κοινότητα βρίσκεται σε περίοδο μεγάλου προβληματισμού για τις ωφέλειες και τους κινδύνους που θα προκύψουν από την επικείμενη εφαρμογή της κλωνοποίησης σε ανθρώπινα κύτταρα. Οι πανηγυρισμοί και η καταστροφολογία είναι οι δύο ακραίοι τρόποι αντίδρασης των ανθρώπων, που είναι τις περισσότερες φορές αποτέλεσμα συγκυριακής και πλημμελούς ενημέρωσης.

ΚΥΡΙΟ ΜΕΡΟΣ ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ ΠΡΩΤΟ ΕΛΛΟΧΕΥΟΝΤΕΣ ΚΙΝΔΥΝΟΙ

- Ενδεχόμενη τερατογένεση και γενετικές ανωμαλίες ως αποτέλεσμα βιολογικών παρεμβάσεων στον ανθρώπινο γενετικό κώδικα.
- Αποϊεροποίηση του ανθρώπινου προσώπου, αφού κάποια κλωνοποιημένα ανθρώπινα νεογνά θα χρησιμοποιούνται ως πηγή για την εξασφάλιση οργάνων μεταμόσχευσης.
- Ενδεχόμενη πρακτική ευγονισμού σε οικογενειακό επίπεδο.
- Παραβίαση της διαδικασίας εξέλιξης των ειδών με την επέμβαση του ανθρώπου στο γονιδίωμα φυτών και ζώων με άγνωστη στο μέλλον συνέπεια.
- Προβλήματα στην ανθρώπινη υγεία από την κατανάλωση γενετικά τροποποιημένων τροφίμων.

- Εγκατάλειψη της γεωργικής παραγωγής, αφού ενδεχομένως θα υπάρχει παραγωγή τροποποιημένων γενετικά προϊόντων, γεγονός που θα επιφέρει μεγάλης κλίμακας αλλαγές στην οικονομία και στην κοινωνία.
- Συσσώρευση υπέρμετρης δύναμης στα χέρια εκείνων που ελέγχουν τα 100.000 γονίδια που συγκροτούν την ανθρώπινη φυλή.
- Καλλιέργεια της αλαζονείας, της έπαρσης και της αντίληψης για την τεχνοκρατική παντοδυναμία.
- Η χειραγώγηση και η μαζοποίηση των ανθρώπων. Η πνευματική μονομέρεια.
- Κατασκευή μέσων μαζικού ολέθρου.
- Αύξηση του άγχους, της ανασφάλειας και της αβεβαιότητας.
- Επικράτηση της τάσης για υπερπαραγωγή και υπερκατανάλωση, που προϋποθέτει την κατασπατάληση φυσικών πόρων και επιφέρει καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος.

ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Κάθε επιστήμονας είναι αναγκαίο:

- Να μην αποδέχεται και να μην ακολουθε το δόγμα «η επιστήμη για την επιστήμη».
- Να μην αντιλαμβάνεται τη γνώση σα νομισματογόνο πηγή, αλλά να συνειδητοποιεί πως ασκεί λειτουργήματα.
- Να επιστρατεύει τις γνώσεις του για την αντιμετώπιση του υποσιτισμού και ασθενειών που περιορίζουν την ανθρώπινη ελευθερία και πλήττουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια.
- Να μην υποτάσσεται σε πολιτικές, κομματικές σκοπιμότητες.
- Να χαρακτηρίζεται από ευρύτητα σκέψης και να αντιπαρατίθεται σε κάθε είδος δογματισμού.
- Να υπηρετεί την ειρήνη και όχι κέντρα έρευνας που σκοπό έχουν την τελειοποίηση των υπαρχόντων μέσων μαζικής εξολοθρευσης.
- Να ενημερώνει το κοινωνικό σύνολο για τους κινδύνους που πιθανόν εγκυμονεί η κακή χρήση ορισμένων επιστημονικών επιτευγμάτων.
- Να μην αποστασιοποιείται από την αναπτυσσόμενη κοινωνική δυναμική και να αγωνίζεται για την εξάλειψη φαινομένων κοινωνικής νοσηρότητας.
- Να αγωνίζεται για τη συναδέλφωση των λαών.
- Να συντελεί στην πολιτικοποίηση στων ανθρώπων.
- Να ασκεί αυστηρή κριτική σε εκείνους που διαχειρίζονται την εξουσία.
- Να συμβάλλει στη διεύρυνση των πνευματικών οριζόντων του λαού.
- Να εκλαϊκεύει τη γνώση του και να αντιστέκεται σε πειράματα αμφιλεγόμενων στοχεύσεων.
- Να απομακρύνει το λαό από τα φθηνά θεάματα και τη μαζική κουλτούρα.
- Να αγωνίζεται για τη διασφάλιση της πολιτιστικής ταυτότητας των ανθρώπων, για τη σφυρηλάτηση του εθνικού φρονήματος.

Η επιστημονική γνώση ως ανθρώπινο δημιούργημα είναι ανάγκη , από τη φύση της, να υπηρετεί το στόχο της διαρκούς βελτίωσης των συνθηκών της ανθρώπινης

ζωής και όχι να μετατρέπεται σε εργαλείο ή όργανο καθυπόταξης και εκμετάλλευσης των ανθρώπων. Η επιστημονική γνώση έχει εγγενή ηθικό προσανατολισμό, τον οποίο εάν απολέσει, μετατρέπεται σε τεχνική που μπορεί να βλάψει και όχι να ωφελήσει. Εξάλλου, και ο Πλάτωνας είχε θεωρήσει ότι η επιστήμη που χωρίζεται από την αρετή - η βελτίωση των συνθηκών της ανθρώπινης ζωής- μετατρέπεται σε πανουργία.